
Univerzita evropského sjednocení v Praze? Záleží na vládě

Univerzita evropského sjednocení v Praze? Záleží na vládě

Nezadržitelně se blíží historický okamžik, kdy Česká republika završí své dlouholeté úsilí o přistoupení k Evropské unii. Hodina H však přichází v době, kdy se unie ocitá na významné křižovatce. Na jedné straně se chystá uvítat deset nových členů, na straně druhé neví, kdy napraví promarněnou příležitost změnit rozhodovací systém nezbytně nutný pro její fungování. Z tohoto hlediska je možné říci, že vítání bude doprovázeno nejistotou způsobenou zmařeným jednáním o evropské ústavě.

Česká vláda byla na cestě do nepřehledné křižovatky opatrná: nenechala se strhnout k blokování nebo vetování výsledku dlouhodobé práce Konventu, pochopila, že je v zájmu celé Evropy ústavu schválit a nezakonzervovat situaci před přistoupením nových členů. Objevují se však další výzvy, další příležitosti související s evropskou integrací, které neumožňují odklad.

Čas výzev

Jednou z nich je návrh na založení Univerzity evropského sjednocení (UES) se sídlem v Praze, pro jehož prezentaci si ani nelze představit vhodnější okamžik, než je přistoupení kandidátských zemí. Celoevropská univerzita by totiž mohla být nejen významným příspěvkem k podpoře vzdělanosti v EU, ale také viditelným symbolem znovusjednocení rozděleného kontinentu. Jak píše iniciátor návrhu, senátor Josef Zieleniec, založení UES by připomínalo "důležitý moment moderních evropských dějin". Rovněž by symbolicky i prakticky ukázalo, "jak uvažujeme o nově se otevírající budoucnosti".

Senátorův návrh však zatím jen leží na stole české vlády - už několik měsíců. Bude mít o něj kabinet zájem? Anebo chce propásnout jedinečnou příležitost vstoupit do EU s elánem a novými iniciativami?

Pokud se vláda s projektem ztotožní, nemůže otálet. Musí napnout diplomatické síly a získat dostatečnou podporu napříč Evropskou unií. Okolnosti pro takovou akci jsou však neobvykle vhodné.

Založení celoevropské univerzity není totiž v rozporu se záměry Evropské unie. Naopak. Její výkonný orgán, komise, chce podporovat vzdělání, a proto překročila k poměrně velkorysému zvýšení dlouhodobého rozpočtu (do roku 2011). Ve svém předběžném plánu totiž počítá s 300procentním navýšením prostředků na výzkum a vědu. Za touto velkorysou podporou se ovšem skrývá dávná touha předstihnout Spojené státy - a to tak, že "vytvoří z unie nejdynamičtější a světově konkurenceschopný hospodářský prostor založený na znalostech". K tomu však musí EU zmnohonásobit podporu vzdělání. Musí napravit resty z minulých let, kdy investovala do výzkumu o 76 miliard euro méně než Spojené státy a kdy její výdaje veřejných prostředků na vysokoškolské vzdělání činily pouhých 0,9 procenta, zatímco v USA 1,4.

Myšlenka založení první skutečné evropské univerzity (částečně financované z rozpočtu EU) se proto jeví jako vynikající příležitost pro posílení role vzdělání v budoucí sjednocené Evropě - a česká vláda by v této věci mohla sehrát významnou úlohu, snadno uchopitelnou jak všemi parlamentními stranami, tak i veřejností. Jenomže není čas otálet. Byla by škoda, kdyby s podobným návrhem přišel někdo druhý, ale jako první...